

WOORDEN BEELDEN PLANNEN

Ter gelegenheid van het eerste lustrium (1989-1994) van Polis, podium voor stedenbouwkunde, is de lustriumpublicatie *Woorden Beelden Plannen, over het stedenbouwkundig meesterwerk* verschenen. In de publicatie, onder redactie van W. Hermans, E. Hulsbergen en A. Kok, wordt op verschillende manieren tegen stedenbouwkundig meesterwerk aangekeken: 'bestaat een stedenbouwkundig meesterwerk eigenlijk wel?', 'zo ja, aan welke eisen moet het dan voldoen?', 'wat is het verschil tussen vakmanschap en meesterschap?' en 'behoort baanbrekend stedenbouwkundig werk definitief tot het verleden, of is er licht aan het einde van de tunnel?' Ter verlichting is tevens een stedenbouwkundige bijdrage van Simon Vinkenoog opgenomen. Prijs: f 5,- voor leden van Polis, f 19,50 voor niet-leden.

Verkrijgbaar: leden van Polis: 015 - 2784093, niet-leden: 015 - 2784737

CULTUREEL ERFGOED

'Hoe kan, ondanks krimpende budgetten, ons cultureel erfgoed behouden blijven?' is de vraag die centraal staat op het op donderdag 2 november door het Nederlands Studiecentrum (NSC) te organiseren congres *Herbestemming van cultureel erfgoed*. Op het congres, dat gehouden wordt in de Beurs van Berlage in Amsterdam, wordt aan de hand van voorbeelden uit de praktijk ingegaan op vragen als 'wat is de economische waarde van cultureel erfgoed', 'wat is het rendement op herbested erfgoed en wat zijn de risico's', 'wat zijn de gebruiksmogelijkheden en wat zijn de exploitatielasten' en 'op welke manier kan ook voor incurant erfgoed een herbestedingsfunctie worden gevonden'. Het congres wordt afgesloten met een discussie,

waarop deskundigen uit de dagelijkse praktijk zullen debatteren. Deelname kost f 895,- (excl. BTW, incl. documentatie).

Meer informatie bij het NSC, tel. 010 - 434 99 66, fax 010 - 434 99 60

ARCHITECTUUR IN NEDERLAND

Ook dit jaar is het rijkgeïllustreerde jaarboek *Architectuur in Nederland* verschenen. In het jaarboek, dat wordt uitgegeven door het Nederlands Architectuurinstituut (NAi) wordt aandacht geschonken aan de belangrijkste nieuwe gebouwen in Nederland. Dit maal zijn dat het Groninger Museum, het Bonnefantenmuseum en projecten van Koolhaas, Hertzberger, Quist, Van Eyk, Van Berkel en anderen. Tevens wordt een kritische beschouwing gegeven over de stagnatie in de Nederlandse architectuur.

Architectuur in Nederland 1993-1994 is verkrijgbaar bij de boekhandel of bij het NAi, tel. 010 - 440 12 03; prijs f 75,-

RARO

Het Rijk stelt de tot nu toe bereikte resultaten in de uitvoering van de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening Extra (Vinex) te rooskleurig voor. De werkelijke bouw van woningen en bedrijven op de Vinex-locaties dreigt verdere vertraging op te treden doordat allerlei onzekerheden nog niet zijn weggenomen. Dat stelt de Raad voor Advies voor de Ruimtelijke Ordening (RARO) in haar advies dat minister De Boer had gevraagd over de aanpak van de actualisering van de Vinex. De RARO doet in het advies een aantal aanbevelingen om een voortvarende bouw op de reeds aangewezen Vinex-locaties mogelijk te maken. Verdere verbetering van de instrumenten voor de uitvoering en verhoging van de investeringen heeft volgens de Raad prioriteit ten opzichte van herziening van de Vinex. Een ingrijpende en vroege herziening kan de uitvoering van het bestaande beleid zelfs in gevaar brengen. 'Het betere is dan de vijand van het goede', aldus de RARO. Een beperkte actualisering van de Vinex is voor dit moment voldoende. Voor een meer ingrijpende herziening van de Vinex bestaat volgens het advies best aanleiding, maar niet nu al, ook al omdat eerst echt ervaring met de uitvoering van het Vinex-beleid moet worden opgedaan.

Meer informatie bij het secretariaat van de RARO, tel. 070 - 339 10 61

GDV/PDV

Op vrijdag 10 november organiseert het Nederlands Studiecentrum (NSC) de *GDV/PDV-discussie* in het WTC

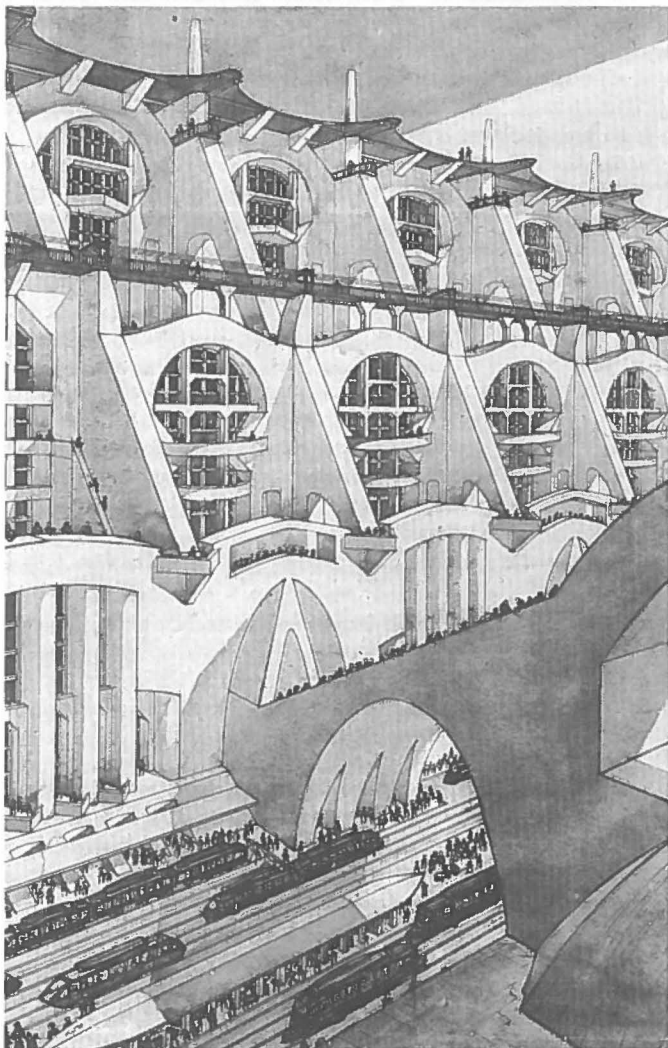
Rotterdam. Ministers De Boer en Wijers houden vast aan de plannen om grootschalige detailhandelsvestigingen (GDV) alleen in de dertien stedelijke knooppunten toe te laten. Dit heeft echter consequenties voor de detailhandel en het ruimtelijk en economisch functioneren van bestaande winkelconcentraties. Tijdens het congres wordt de balans opgemaakt van het huidige GDV-beleid met het bijbehorend instrumentarium. Vervolgens wordt uitleg verschaft over het regionaal toetsingskader. Er wordt een kijkje over de grens genomen om te zien hoe in België inhoud wordt gegeven aan economische sturing. 's Middags vindt een groot debat plaats met vertegenwoordigers van detailhandelorganisaties, projectontwikkelingsorganisaties en de regionale en provinciale overheden.

Deelname aan de discussiedag kost f 895,- (excl. BTW, incl. documentatie). Meer informatie bij het NSC, tel. 010 - 434 99 66, fax 010 - 434 99 60

OUD WORDEN IN EEN KOOPWONING

Steeds meer jonge Nederlanders kopen een huis. En wie eenmaal huiseigenaar is, blijft dat meestal ook. Daardoor neemt het aantal ouderen met een eigen woning toe. Deskundigen voorspellen dat in 2010 40% van alle 65-plussers in een eigen woning zal wonen; dat is 10% meer dan nu. Als ouderen verhuizen blijft echter de huurwoning het populairst. Als er genoeg geschikte woningen zouden zijn, dan preferereert 80% van de 65-plussers met een eigen woning een huurwoning. De redenen hiervoor zijn divers: men ziet op tegen het onderhoud; men wil vermogen vrijmaken en het aanbod van geschikte koopwoningen speciaal voor ouderen is beperkt. Volgens de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV), zijn er echter tussen huren en kopen diverse varianten denkbaar. Onderhoud kan bijvoorbeeld uitbesteed worden, een woning kan aangepast worden. Het aanbod van dit soort diensten voor ouderen is echter nog beperkt. De SEV brengt daarom binnenkort een handboek uit, *Oud worden in een koopwoning: Hoe? Zo!*, waarin oudere eigenaars, bewonersorganisaties en marktpartijen praktijkinformatie over dit onderwerp kunnen vinden. Daarnaast biedt het SEV-programma nog ruimte voor steun aan een tiental projecten op dit gebied. De SEV is daarom op zoek naar nieuwe initiatiefnemers.

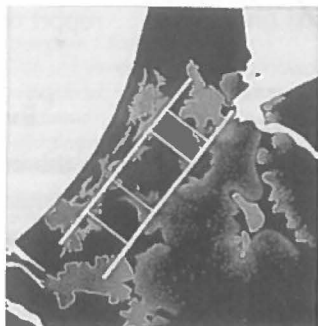
Voor meer informatie: SEV, Frieda Crooy (Voorlichting) of Dirk Bergvelt (programmabegeleider Ouderenhuisvesting), Postbus 1878, 3000 BW Rotterdam, tel. 010-4130935.

Bestaat een stedenbouwkundig meesterwerk eigenlijk wel?

INSIDE RANDSTAD HOLLAND

De hoofdprijs van de door de Eo Wijersstichting in mei 1994 uitgeschreven internationale ideeënprijsvraag Inside Randstad Holland is de inzending *Laddermetropolis* van in totaal tien stede- en landschapsarchitecten geworden. Opdracht van de prijsvraag

'Ladderstad', winnaar van de Eo Wijersprijsvraag

was het ontwikkelen van een visie over de relatie tussen de Randstad en het Groene Hart. In 'Ladderstad' wordt voorgesteld de meeste voormalige droogmakerijen in het Groene Hart te urbaniseren. Tussen Amsterdam en Den Haag-Rotterdam ontstaat zo een 'bandstad'. Twintig kilometer ten oosten van de bestaande infrastructuur tussen Amsterdam-Haarlem en Den Haag-Rotterdam wordt een tweede infrastructuurverbinding gelegd met dwarsverbindingen naar de bestaande infrastructuur. De bandstad krijgt zo de vorm van een ladder. De winnaars stonden niet alleen in het plannen van een bandstad met 50.000 woningen, maar volgens de jury roept Laddermetropolis de vraag op wat de kwaliteit is van zo'n 25 kilometer brede verstedelijkte strook en of die kwaliteit toevoegt aan de rest van het Groene Hart. In het juryrapport worden tevens de tweede- en derde-prijswinnaars en de aanmoedigingsprijzen beschreven. **Meer informatie bij de Eo Wijersstichting, p/a NIROV, Postbus 30833, 2500 GV Den Haag, tel. 070 - 346 96 52**

DE 100.000 GULDEN WONING

De Provincie Flevoland heeft samen met de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting (SEV) het initiatief genomen voor het project *100.000-gulden woning*. Met dit project hopen de provincie en de SEV innovatieve voorstellen te krijgen voor goedkope en kwalitatief goede sociale huurwoningen. De reden om het project te starten is de huidige woningmarktsituatie in Flevoland. De woningvoorraad is er van recente datum en heeft veel grote eengezinswoningen met een relatief goede kwaliteit. Daardoor zijn met name de huurwoningen echter relatief duur. Voor bepaalde groepen, waaronder met name jongeren en ouderen met

een laag inkomen, zijn binnen Flevoland weinig goedkope woningen beschikbaar. Speerpunt van provinciaal beleid is dan ook het bouwen van goedkope woningbouw. De provincie Flevoland heeft daarom aannemers, Flevolandse gemeenten, architecten en woningbouwcorporaties benaderd om met innovatieve bouwvoorstellen te komen. Voor realisering van één of meer projecten is financiële steun beschikbaar. Daarnaast wordt er een werkconferentie georganiseerd, de voorstellen worden geëxposeerd en er wordt een boek samengesteld waarin de voorstellen gebundeld zijn. **Voor meer informatie: Provincie Flevoland, Afdeling Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, Mw. C. Visser, tel. 0320-272611 of dhr. J. van den Berg, tel. 0320-272633.**

CONCURRENEN IN HET OPENBAAR VERVOER

1995 is voor de openbaar vervoersbranche een enerverend jaar. De adviezen van de commissies Brox en De Boer zijn afgerond en worden in de Kamer behandeld, het Ministerie van V&W bepaalt het implementatiebeleid, de eerste ervaringen met openbare aanbestedingen zijn opgedaan en de eerste buitenlandse aanbieder heeft zich op de markt begeven. Euroforum organiseert daarom in samenwerking met OV-Magazine op 7 en 8 december het congres *Concurreren in het openbaar vervoer*. Op de eerste dag komen de laatste ontwikkelingen op het gebied van openbaar vervoer aan de orde. De tweede dag staat in het teken van de klanten en komen onderwerpen als reizigersinvloed en nieuwe OV-produkten aan bod.

Prijs: f 1.895,- (excl. BTW). Plaats: 's-Hertogenbosch. Meer informatie bij Euroforum, mw. G. Murray, tel. 040-2608889.

ONDERWIJS

De Nederlandse opleidingen tot architect en stedenbouwkundige kunnen de vergelijking met buitenlandse opleidingen goed doorstaan. Vooral de nauwe relatie tussen architectuur, stedenbouw en andere aanverwante vakgebieden steken gunstig af. Dit blijkt uit een onderzoek van de Universiteit van York dat in opdracht van de Rijksgebouwendienst en het ministerie van OCW is gehouden in zes Europese landen. Bij dit onderzoek waren 29 architectuur- en 23 stedenbouwopleidingen betrokken in België, Frankrijk, Duitsland, Engeland, Spanje en Nederland. In de betrokken landen constateerden de onderzoekers grote verschillen in de wijze waarop het beroep is georganiseerd en in de rol en plichten van beroepsbeoefenaren. De rol van architect varieert van het volledig leiden en begeleiden van het bouwproces (Spanje) tot alleen het aanleveren van het voorlopig ontwerp (Frankrijk). Stedenbouwkunde is in het ene

land een zaak van architecten (Spanje), in andere landen is het een gevestigde, op zichzelf staande discipline (Nederland en Engeland). De onderzoekers hadden ook kritiek: in Nederland was er kritiek op het feit dat de Technische Universiteiten geen verplichte praktijkperiode in de opleiding kennen. Ook pleitten de onderzoekers ervoor om de cursusduur te verlengen van vier naar vijf jaar.

Aardig aansluitend hierop, is een nieuwe serie boeken over architectuuronderwijs van de Delftse Universitaire Pers in opdracht van het OTB. De drie boeken behandelen respectievelijk de geschiedenis van het onderwijs, de relatie tussen het onderwijs en de praktijk, en de didactiek en methoden en technieken van het onderwijs. De onderzoeken die ten grondslag liggen aan de publikaties zijn gefinancierd door het Stimuleringsfonds voor Architectuur.

D. Kooijman, Wortels van het architectuuronderwijs, 180 blz., prijs f 45,00, ISBN 90-407-1157-7; A. Straub, Beroepspraktijk en architectuuronderwijs, 67 blz., prijs f 20,00, ISBN 90-407-1158-5; A. de Scheemaker, Architectuuronderwijs: didactiek, methoden en technieken, 180 blz., prijs f 45,00, ISBN 90-407-1159-3.

PLANOLOGIE TUSSEN HOOP EN VREES

De planologie staat aan de vooravond van grote veranderingen. Zo staan bestuurlijke verhoudingen voortdurend ter discussie met pogingen om stadsprovincies van de grond te krijgen. De Europese integratie grijpt steeds dieper in het ruimtelijke planvormingsproces. Door de integratie van ruimtelijk, milieu- en waterhuishoudingsbeleid in één integraal omgevingsbeleid wordt de ruimtelijke ordening verder in het defensief geduwd. De taak van de planoloog is binnen dit schuivende krachtenveld aan herijking toe. Deze thematiek stond centraal op de studiedag *Planologie tussen hoop en vrees: beschouwingen over de toekomst van de ruimtelijke ordening*, die op 22 juni jl.

aan de KU in Nijmegen is gehouden. Onlangs is de gelijknamige congresbundel verschenen, waarin de lezingen zijn opgenomen.

Het rapport kan worden besteld bij: Vakgroep Planologie, Katholieke Universiteit Nijmegen, Postbus 9044, 6500 KD Nijmegen. Tel. 024-3612099. Prijs: f 7,50 (incl. verzendkosten). ISBN 90-70219-49-2.

GENDER AND THE BUILT ENVIRONMENT

Als resultaat van het congres "Emancipation as related to physical planning, housing and mobility in Europe" is onlangs het boek *Gender and the built environment; Emancipation in planning, housing and mobility in Europe* verschenen. Het boek bevat onder meer de 32 papers die ten behoeve van het congres zijn ingezonden. Ook de aanbestedingen, die de meer dan 100 vrouwelijke deelnemers aan het congres formuleerden, zijn er in opgenomen. Het boek bestaat uit twee delen: in het eerste deel, 'Analyse', staat de organisatie van het dagelijkse leven centraal. Drie hoofdthema's, te weten ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en mobiliteit worden in dit kader behandeld. In deel twee, 'Strategie', wordt ingegaan op de te volgen strategie in planning, in de volkshuisvesting, voor werkende vrouwen in hun carrières en de te volgen strategie voor de Europese politici. Hiermee omvat het boek een interessante verzameling papers van vrouwen die op professioneel vlak met ruimtelijke ordening, planologie, volkshuisvesting en mobiliteit in relatie tot emancipatievraagstukken bezig zijn. Het geeft een beeld van de verschillen die op dit vlak in Europa bestaan. Ook verschillende oplossingsrichtingen komen aan bod. Al met al een zeer interessant boek voor eenieder die geïnteresseerd is in ruimtelijke ordening en emancipatie. **Gender and the built environment; Emancipation in planning, housing and mobility in Europe (engelstalig). Prijs: f 49,90. ISBN 90-232-3027-2. Uitgeverij: Van Gorcum & Comp B.V.**

LOSSE NUMMERS VAN AGORA

De afgelopen anderhalf jaar behandelde AGORA de volgende thema's:

- Noord-Brabant (jan. '94)
- Politiek en ruimte (mrt. '94)
- Woningnood (mei '94)
- Openbare ruimte (sep. '94)
- Detailhandel (dec. '94)
- Bevolking (mrt. '95)
- Toerisme (juni '95)

U kunt deze nummers los bestellen. Per nummer betaalt u slechts f 12,50.

Stuur een kaartje naar AGORA, Plantage Muidergracht 4 1018 TV Amsterdam, of neem contact op met Ed Slotboom, SISWO, tel. 020 - 527 06 23